

OECD SME and Entrepreneurship Outlook - 2005 Edition

Summary in Turkish

OECD KOBİ'ler ve Girişimcilik Tahmin Raporu - 2005 Baskısı

Türkçe Özet

Son OECD KOBİ Tahmin Raporu'ndan (2002) bu yana, KOBİ'ler ve girişimcilik, başlıca dinamizm, yaratıcılık ve esneklik kaynağı olmaya devam etti.

KOBİ'lerin OECD ülkelerinde imalat işletmelerinin %95'ten fazlasını, birçok hizmet işkolunda ise daha da büyük bir oranı temsil ettiğini hatırlamakta fayda var. Ayrıca, çoğu ülkede KOBİ'ler özel sektördeki istihdamın üçte ikisini yaratarak başlıca iş kaynağını oluşturuyor. Son yıllarda, KOBİ'lerde çalışanların sayısı, genel olarak diğer işletmelerde çalışanlardan daha hızlı bir artış kaydetti ve böylelikle KOBİ'lerin istihdam içindeki payı daha da arttı. Serbest çalışanlar arasında kadınlar azınlıkta olmakla birlikte, başta ABD ve Kanada olmak üzere, bazı ülkelerde kadınların sahip olduğu KOBİ'lerin sayısında belirgin bir artış görüldü. Yeni firmalar, doğaları gereği yaratıcı oldukları için, KOBİ'ler genel olarak yaratıcılığa ve yeni buluşlara özel bir ivme kazandırdılar. Bu yaratıcılık dalgası yükselen uluslararasılaşma sürecinden yarar gördü. Dışsatım ve dışalım faaliyetlerine ek olarak, KOBİ'ler gitgide daha fazla sınırötesi stratejik ittifak, birleşme ve şirket alımları ile firmalar arası ağ sistemi ve işbirlikleri oluşturulmasına yöneldiler.

OECD ülkelerindeki ticari hizmetler ya da Bilişim ve İletişim Teknolojileri (BİT) ile ilgili işkolları, sağlık ve yaş ile ilgili hizmetler gibi dinamik sektörlerde yüksek firma giriş oranları kaydedildi. Ancak, birçok yeni işletme çok uzun süre ayakta kalamayıp bunların yaklaşık %20'si ilk yıl içerisinde, neredeyse bir bu kadarı da daha ikinci yıl içerisinde piyasayı terk ediyor. Olgun yeni girişimcilerin beceriler, deneyim ve sermaye bakımından girişimciliğin getirdiği zorluklara göğüs germeye daha uygun oldukları görülüyor. Yeni giren başarılı firmaların ilk yıllarda Avrupa'dan daha büyük bir istihdam artışı yaşadıkları görülen ABD'ye göre Avrupa ülkelerinde girişimciliğin dinamizmi daha zayıf. Aynı şekilde, Japonya'da piyasadan çıkan firmaların sayısı piyasaya giren firmalardan fazla olmaya devam ediyor. Latin Amerika'da girişimcilik büyük ölçüde aile işletmeleri şeklinde olup bu durum firmaların büyümesini ve uluslararasılaşma sürecini sınırlıyor. Bunun tersine, Doğu Asyalı girişimcilerin dış mali ağ sistemlerinden daha çok yararlanmaları ve daha çok sayıda rol modellerine sahip olmaları, yeni firmaların daha hızlı büyümesine olanak sağlıyor.

Yükselen uluslararasılaşma koşullarında rekabet gücünü sürdürmek için yaratıcı ve yenilikçi olmaya devam etmek kritik bir önem taşıyor. KOBİ'ler arasında yeni teknolojiler kullanan firmaların teknolojilerini yenileyebildikleri, teknolojik atılımlar gerçekleştirebildikleri, böylece büyük firmalar üzerinde rekabet baskısı yarattıkları dikkati çekiyor. Gerçekten, imalat sektöründeki KOBİ'lerin %30 ile %60 arasındaki bir oranının yaratıcı ve yenilikçi olduğu görülüyor. Ar-Ge alanında hâlâ büyük firmaların gerisinde kalmakla birlikte KOBİ'lerin payı artıyor. KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilen Ar-Ge faaliyetlerinin oranı genellikle küçük ekonomilerde büyüklerden daha fazla. Ticari hizmetler ve mali aracılık gibi bilgi yoğunluklu hizmetlerde küçük firmalar genellikle daha yaratıcı ve yenilikçi oluyor. KOBİ'ler yaratıcılık ve yeni buluşlara yönelik çabalarında kendilerine bilgi, *know-how* ve yeni teknolojilerden yararlanma olanakları sunan ağ sistemlerine, işbirliği gruplarına ve ortaklıklara gitgide daha çok bel bağlıyorlar. Bu bakımdan, BİT ve e-ticaret uygulamaları işlemlerdeki hız ve güvenilirliği artırıp giderleri azaltarak KOBİ'lere verimlilik ve piyasaya erişim açısından çeşitli yararlar sağlayabiliyor. Yine de, her boydan işletmelerde BİT bağlantısı (bilgisayarlar ve İnternet) yaygın olmakla birlikte, yeni BİT ve e-ticaret uygulamalarına küçük işletmeler büyüklerden daha yavaş ayak uydurabiliyor. Bunların uygulanabilir olmadığını düşünülmesi ve kârlılığının belirsiz olması bunun başlıca nedenlerini oluşturuyor. Ancak, yaratıcı ve yenilikçi faaliyetin meyvelerinin tam olarak alınabilmesi için, fikri mülkiyetin (FM) yeterli bir şekilde korunması gerekiyor. Bu alanda KOBİ'ler FM hakları sisteminin nasıl işlediğini iyi bilmiyor ve sonuç olarak mevcut FM koruma biçimlerini yeterince değerlendiremiyorlar.

İnceleme konusu dönemde, temel amacı KOBİ sektörünün dinamizmini ve rekabet gücünü arttırmak olan bir dizi politik girişimde bulunuldu. Bu önlemlerden bazılarının 2000 yılında Bologna'da yapılan KOBİ'ler ile ilgili 1. OECD Bakanlar Konferansı'nda yaklaşık 50 ülke tarafından kabul edilen KOBİ Politikalarına İlişkin Bologna Bildirgesi'nin tavsiyelerine paralel olması dikkate değerdir. Bu önlemler arasında, OECD içerisinde ürün pazarına ilişkin düzenlemelerinin serbestleşmesinin yanı sıra girişimciliğin önündeki bürokratik engellerin kaldırılması önemli bir yer tutuyor. İstihdamı koruma mevzuatında reform daha az öne çıkmış durumda. Bunun yanı sıra, OECD ülkelerinde yaygınlaşmış bulunan bazı uygulamalar şunlar: Küçük etki bildirileri dahil, düzenleme etki analizi; danışma mekanizmaları; metinlerde sade bir dil kullanılması, vb. İdari bakımdan sadeleşme; BİT, Web portalları ve sanal tek noktadan işlem merkezleri ile gitgide daha da kolaylaştırılıyor. Avustralya gibi bazı ülkelerde dikkate değer sonuçlar elde ediliyor ve artık tüm ticari tescillerin %70'ten fazlası İnternet üzerinden yapılıyor. Bir iş kurmak için gerekli işlem, zaman ve giderleri azaltmayı amaçlayan önlemler alan ülkeler arasında Fransa ve Slovak Cumhuriyeti ön plana çıkıyor. Macaristan ve Yeni Zelanda, işletmeler üzerinde vergi uyum yüklerini azaltıcı programlar uygulayan ülkeler arasında sayılıyor. Avrupa Birliği'nin artan bir politik ilgi gösterdiği başka bir alan ise, işletmelerin devri. Genel olarak 2003 yılında kısıtlamaların en az olduğu OECD ülkelerinin Britanya, Kanada, İrlanda ve Norveç olduğu görüldü.

Hükümetler girişimcilik için genel ve mesleki eğitime artan bir ilgi gösterdiler. Genel ve mesleki eğitimde girişimciliğin öğretilmesi için bir tek model yok: Gençler kendi işlerini nasıl kurabileceklerini mi öğrenmeliler? Yoksa onlara davranış şekillerinde değişikliklere gidip riskler almaya istekli olmaları mı öğretilmeli? ABD daha çok birinci yaklaşıma eğilimli iken, İsveç ikincisini tercih ediyor. Britanya bu yaklaşımların ikisini

de uyguluyor. Üniversite düzeyinde girişimcilik eğitimi özellikle ABD’de gelişmiş olup artık ticari olmayan disiplinlere de yayılmış bulunuyor. Örneğin, Stanford Üniversitesi’nin girişimcilik modeli birçokları tarafından Silikon Vadisi’nin temel itici gücü olarak görülüyor. 2000 yılında kabul edilen Avrupa Küçük İşletmeler Bildirgesi’ndeki hedeflerden biri, tüm okul kademelerinde işletme ve girişimciliğin öğretilmesi ve yöneticiler için mesleki eğitim programları geliştirilmesiydi. Bu doğrultuda, Almanya’da 2003 yılında kadınlara özel bir kurum oluşturulması; Britanya’da 2004 Kadınlar Arasında Girişimcilik İçin Stratejik Çerçeve, Yeni Zelanda’da Yeni Zelandalı Kadınlar İçin 2004 Eylem Planı gibi, kadınlar arasında girişimciliğin gelişmesine destek olmak için bazı önemli girişimler gerçekleştirildi .

KOBİ’lerin yüksek risk profilini azaltmak için, bu işletmelerin daha kolay finansman sağlayabilmelerine yönelik politikalar da geliştirildi. Bu yöndeki son politik önlemlerin başlıcaları şunlar: İkinci kademe piyasaların oluşturulması; emeklilik fonlarının girişim sermayesi fonlarına yatırılmasını düzenleyen kısıtlamaların azaltılması; “*Business Angel Network*” denilen ağ sistemlerine daha fazla destek olunması; krediler ve kredi garantileri aracılığıyla KOBİ’lerin kredi finansmanına sağlanan güçlü desteğin devam ettirilmesi. Fransa’da 2000 yılında küçük ölçekli işyeri kuruluş projelerine yardımcı olmayı amaçlayan bir kredi aracı olan “*Prêt à la creation d’emploi*” uygulamaya konuldu. Almanya bir süre önce tüm bu tür kredi ürünlerini 2004 yılının ilk yarısında önemli miktarlarda onaylar verilen tek tip bir “girişimci kredisi” adı altında topladı. Kanada, Almanya, Britanya ve İsrail gibi bir dizi ülkede vergi sistemi, KOBİ finansmanının geliştirilmesine dönük bir araç olarak da kullanılıyor.

Bunlara paralel olarak, son birkaç yıl içinde KOBİ’lerin bilgi ve yaratıcılık temelinin güçlendirilmesine yönelik çabaların kısmen KOBİ’lerin araştırma ve geliştirme faaliyetine destek verilerek arttığı görüldü. Avustralya, Macaristan, İtalya, Portekiz ve İsviçre gibi bazı ülkeler toplam Ar-Ge desteğinin üçte ikisini ya da daha da fazlasını KOBİ’lere veriyor. OECD hükümetlerinin en az yarısı küçük firmalardaki Ar-Ge çalışmaları için vergi sübvansiyonu uyguluyor. Hükümetler, KOBİ’lerin yeni buluşlar ve teknoloji edinmelerine destek oluyor, onların çeşitli ağ sistemlerine, kamu-özel sektör ortaklıkları ve işbirliği gruplarına katılımını teşvik ediyor ve böylelikle KOBİ’lerin artan uluslararasılaşma eğilimine katkıda bulunuyor. KOBİ’ler (ör. Fransa ve Japonya’da) gitgide daha çok küresel değer zincirlerine katılmaya teşvik ediliyor. Japonya’nın KOBİ’ler İdaresi, aday olan Japon ve yabancı KOBİ’lerin genel bir İnternet veritabanına kaydedildiği kurumsal bir çöpçatanlık hizmeti sunuyor. OECD hükümetlerinin çoğunun, standartlar ve kalite konularında yardımın yanı sıra, piyasa araştırması hizmetleri de sunulan programları var. İspanya’nın dışsattım potansiyelinin titiz bir analizine dayanan Dış Tanıtım Girişim Planı, gitgide daha çok sayıda KOBİ faaliyetinin uluslararası bir nitelik kazanmasını sağladı.

2004 yılı Haziran ayında İstanbul’da yapılan KOBİ’lerle İlgili 2. OECD Bakanlar Konferansı ve bunun sonucunda kabul edilen Yenilikçi ve Uluslararası Rekabet Gücüne Sahip KOBİ’lerin Gelişmesinin Desteklenmesi İçin İstanbul Bakanlar Bildirgesi tarafından, küreselleşen ve bilgi tabanlı bir ekonomide büyümenin desteklenmesi için girişimciliğin ve KOBİ’lerin yenilikçiliğinin önemi vurgulandı. Ayrıca, bu vesileyle, OECD üyesi olan ve olmayan ülkelerin Bakanları ve temsilcileri tarafından bu alanda ilk kez daha çok veriye dayalı politikalar oluşturmak gerektiği kabul edildi. Bakanlar, KOBİ’ler ve Girişimcilik konusunda sağlıklı ve uluslararası karşılaştırmalar yapmaya

uygun istatistik tabanı yaratılması için güçlü bir çağrıda bulundular ve bu doğrultudaki bir Eylem Planı'nın uygulanması için OECD'ye görev verdiler. Daha sağlam istatistik verilere ve göstergelere sahip olunması, politikaların tasarım ve etkinliğini geliştirecek, politikaların değerlendirilmesine destek oluşturacak ve değerlendirme kültürünün yaygınlaşmasına katkıda bulunacak.

OECD üyesi olan ve olmayan ülkeler arasında politik diyalog ve işbirliği ihtiyacını yeniden teyit ederken Bakanlar bir dizi konuya dikkat çektiler ve OECD'yi bunlar arasında özellikle aşağıdaki alanlarda daha fazla ilerleme sağlanmasına yönelik çalışmalarda bulunmaya çağırdılar:

- KOBİ'lerin finansman olanaklarının geliştirilmesi, böylece KOBİ'lerin gelişimlerinin bütün aşamalarında uygun şekilde yapılandırılmış risk sermayesi olanağından yararlanabilmeleri. *Bunun için, OECD tarafından bu konuda 2006 yılında Brezilya'nın evsahipliğini yapacağı büyük bir uluslararası konferans düzenlenecek.*
- KOBİ'lerin küresel pazarlara ulaşması önündeki engelleri kaldırma yollarının belirlenmesi. APEC (Pasifik Asya Ekonomik İşbirliği) ile ortaklaşa olarak OECD tarafından, bu engellerin kaldırılmasının yollarını saptamaya yönelik bir çalışma gerçekleştirilecek ve bu çalışmanın sonuçları 2006 yılında Yunanistan'ın evsahipliğini yapacağı uluslararası bir konferansta kamuoyuna sunulacak.
- Küresel değer zincirlerinin ve bunlardan KOBİ'lerin nasıl yararlanabileceğinin daha iyi bilinmesinin sağlanması: *Bu doğrultuda OECD tarafından UNCTAD ve diğer bazı kuruluşlarla ortaklaşa bir çalışma gerçekleştiriliyor.*
- KOBİ politikaları ve programlarının değerlendirilmesi için en iyi uygulamalar konusunda yürütülen çalışmaların gerek üye ülkeler gerekse üye olmayan ülkelere ilgi duyanlar ve uluslararası kuruluşlar ile işbirliği yapılarak yaygınlaştırılması. *Bu doğrultuda OECD tarafından KOBİ politikaları ve programlarının değerlendirilmesi için en iyi uygulamalar elkitabı hazırlanıyor ve test edilecek*
- Kadınlar arasında girişimciliğin geliştirilmesi ile ilgili en iyi uygulamalar konusunda yürütülen çalışmaların yaygınlaştırılması ve bu alanda OECD tarafından edinilen en son deneyimlerin paylaşılması.

© OECD 2005

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Bu yayınlar OECD İnternet Kitabevinden ücretsiz olarak temin edilebilir
www.oecd.org/bookshop/

Daha fazla bilgi için, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü,
Haklar ve Çeviri Birimi'ne başvurunuz.

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation Unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Fransa

İnternet web sitemiz: www.oecd.org/rights/

